

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

”Det krävs ju nästan att man har ett bra samarbete för att det ska funka”

En kvalitativ studie om samarbetet i den dagliga kontakten mellan förskola och hem, ur ett förskollärarperspektiv.

KURS: *Examensarbete för förskollärare LEFP17 - V19, 15 hp*

PROGRAM: *Förskolläraryrket*

FÖRFATTARE: *Ida Englund & Mediha Gabela*

HANDLEDARE: *Monica Nilsson*

EXAMINATOR: *Sara Hvit Lindstrand*

TERMIN: *VT19*

SAMMANFATTNING

Ida Englund & Mediha Gabela.

“Det krävs ju nästan att man har ett bra samarbete för att det ska funka”: En kvalitativ studie om samarbetet i den dagliga kontakten mellan förskola och hem, ur ett förskollärarperspektiv.

“It almost required to have a good collaboration to make it work”: A qualitative study about collaboration in the daily contact between preschool and home, from a preschool teacher perspective.

Antal sidor: 29

Den här studien syftar till att bidra med förståelse om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare i den dagliga kontakten ur ett förskollärarperspektiv. För att uppnå syftet har forskningsfrågorna "Vad uttrycker förskollärare om samarbetet mellan förskolan och vårdnadshavare i den dagliga kontakten?" och "Hur kan det förskollärarna uttrycker förstås ur ett verksamhetsteoretiskt perspektiv?" besvarats.

Empirin har samlats in genom två fokusgruppssamtal med förskollärare som deltagare. Deltagarna har valts ut genom bekvämlighets- samt kriteriebaserat urval. Den insamlade empirin har analyserats tematiskt utifrån verksamhetsteorin med utgångspunkt i Yrjö Engeströms (1987) modell för verksamhetssystem. Ur den tematiska analysen framkom två huvudteman samt sex delteman. Det första huvudtemat är *verksamhetssystem som samarbetar* med delteman *förtroende*, *förståelse* och *vårdnadshavarnas delaktighet*. Det andra huvudtemat är *verksamhetssystem som kolliderar* med delteman *tidsutrymme för samtal*, *skilda uppfattningar om samtalens innehåll* och *samarbete för barnens bästa*. I resultatet framkommer det som är betydelsefullt för ett förtroendefullt samarbete mellan förskola och hem i den dagliga kontakten, vilket är att skapa ett förtroende och förståelse för varandras perspektiv samt delaktighet genom förskolan projekt. I resultatet lyfts även kollisioner som kan uppstå, vilket innefattar tidsutrymmet för samtal som i vissa fall kan upplevas begränsad, olika syn på vad samtalen i den dagliga kontakten ska innehålla samt synen på barns bästa.

Sökord: Förskola, förtroendefulla relationer, samarbete, daglig kontakt, förskollärarperspektiv, verksamhetsteori.

Postadress

Högskolan för Lärande
och Kommunikation (HLK)
Box 1026
551 11 JÖNKÖPING

Gatuadress

Gjuterigatan 5

Telefon

036 – 101000

Fax

036162585

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
2. BAKGRUND	2
2.1 Begrepp	2
2.2 Tidigare forskning	3
2.3 Styrdokument	6
2.4 Verksamhetsteorin.....	6
3. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	9
4. METOD	10
4.1 Fokusgruppsamtal	10
4.2 Urval.....	10
4.3 Genomförande	11
4.4 Databearbetning och analys	12
4.5 Etiska aspekter.....	13
4.6 Tillförlitlighet	14
5. RESULTAT	15
5.1 Verksamhetssystem som samarbetar	15
5.2 Verksamhetssystem som kolliderar	19
5.3 Verksamhetsteoretisk analys	21
6. DISKUSSION	25
6.1 Resultatdiskussion	25
6.2 Metoddiskussion.....	27
6.3 Vidare forskning.....	29
7. REFERENSLISTA	30
8. BILAGOR	
8.1 Bilaga 1: Missivbrev	
8.2 Bilaga 2: Stimulusmaterial	

1. INLEDNING

Den här studien handlar om samarbetet mellan förskola och hem i den dagliga kontakten. Vi har erfårit skillnader i hur förskolepersonal samarbetar med vårdnadshavare för att skapa förtroendefulla relationer. En del förskollärare visar intresse och engagemang för vårdnadshavarna genom att söka förståelse för deras livssituationer och på så sätt arbeta tillsammans för barns lärande och utveckling. Andra förskollärare använder den dagliga kontakten för att samtala om vardagsrutiner och belysa vikten av regler och att hålla tider.

Enligt Alnervik och Alnervik (2017) kan möten med vårdnadshavare upplevas problematiska, dels när det finns olika förväntningar på vad som ska ske i förskolan men även angående tider för lämning och hämtning. Vårdnadshavare och förskolepersonal har olika perspektiv på barnet därför är lyssnandet i den dagliga kontakten betydelsefull för att ta del av vårdnadshavarnas perspektiv och på så sätt skapas möjligheter för samarbete. Förskollärare möter ständigt nya människor med sina värderingar, förväntningar, rädslor, omsorger och bekymmer. Därav går det aldrig att slå sig till ro i samarbetet och anta att det är något man har eller kan (Alnervik & Alnervik, 2017). Jonsdottir och Nyberg (2013) menar med liknande resonemang att ”Samarbete mellan familj och förskolans personal är ett komplicerat och krävande område med många aspekter som etiska, sociala och praktiska. För förskolans personal förutsätter samarbete med familjen ett reflekterande förhållningssätt till den egna professionaliteten” (s.75). I Jonsdottir och Nybergs (2013) studie hävdar förskollärare att det viktigaste momentet i den dagliga kontakten är lämning och hämtning. Förskollärarna i studien hävdar även att lämning och hämtning kan upplevas stressigt men att det vanligtvis finns en kort stund för samtal om barnet tillsammans med vårdnadshavarna. Även Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver att förskollärare och vårdnadshavare i deras studie upplever att kommunikationen vid lämning och hämtning är begränsad. Begränsningarna i kommunikationen påverkas dels av organisatoriska faktorer som när en personal är ensam med flera barn och därav behöver prioritera barnen i första hand samt när fler barn lämnas eller hämtas samtidigt (Sandberg & Vuorinen, 2007).

I skollagen (SFS, 2010:800) och läroplanen för förskolan (Skolverket, 2018) beskrivs det att förskolan ska samarbeta med hemmen på ett nära och förtroendefullt sätt, men inte hur det kan göras. Det är därav betydelsefullt att undersöka och skapa en vidgad förståelse för hur förskollärare ser på samarbetet och hur de arbetar för att skapa förtroendefulla relationer i den dagliga kontakten.

2. BAKGRUND

Under bakgrunden beskrivs motiveringar av centrala begrepp, tidigare forskning, styrdokument samt teoretisk utgångspunkt.

2.1 Begrepp

Nedan definieras centrala begrepp för studien vilka är *förtroendefulla relationer*, *samarbete*, *vårdnadshavare* och *daglig kontakt*.

Förtroendefulla relationer

I läroplanen uttrycks att “För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen” (Skolverket, 2018, s. 17). Enligt Alnervik och Alnervik (2017) skapas ett förtroendefullt samarbete mellan förskola och hem när vårdnadshavarna upplever att personalen visar engagemang för deras barn, att deras barn leker och har vänner på förskolan samt att de utvecklas och lär.

Samarbete

I litteratur inom ämnesområdet används begreppen samarbete och samverkan synonymt och båda begreppen används i förskolans läroplan. Däremot beskrivs samarbete i relation till hemmen och vårdnadshavare och samverkan beskrivs i relation till övergångar mellan förskola, förskoleklass och fritidshem (Skolverket, 2018). Vi har valt att använda begreppet *samarbete* då det beskrivs i relation till vårdnadshavare och hem.

Vårdnadshavare

I litteratur används båda begreppen förälder och vårdnadshavare däremot används främst begreppet *vårdnadshavare* i läroplanen för förskola (Skolverket, 2018). Därför kommer begreppet *vårdnadshavare* användas i studien. Enligt regeringskansliet (2015) definieras begreppet vårdnad som det juridiska ansvar vårdnadshavare har över barn.

Daglig kontakt

I tidigare forskning beskrivs den dagliga kontakten som en betydelsefull samarbetsform för att skapa goda relationer med barnens vårdnadshavare (Jonsdottir & Nyberg, 2013; Vuorinen, 2007;

Vuorinen, 2018). Den dagliga kontakten sker bland annat när vårdnadshavare lämnar och hämtar sina barn på förskolan men även via telefonsamtal samt digitala plattformar.

2.2 Tidigare forskning

Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) har studerat förskollärares kompetens i relation till samarbete mellan förskola och hem. I forskningens intervjuanalys som genomfördes med 30 förskollärare framkommer det att förskollärare och vårdnadshavare har olika syn på samarbetet. Å ena sidan arbetar förskollärarna medvetet med att uppmärksamma barns lärande och utveckling i relation till förskolans läroplan. Å andra sidan upplevs vårdnadshavarna söka kompetenser om barnens trygghet och trivsel. Då förskollärarna inte upplever att vårdnadshavarna ställer krav på förskolan angående barnens utveckling och lärande ligger dessa krav hos förskollärarna själva med grund i läroplanens intentioner. Förskollärare i studien betonar vikten av att inte se vårdnadshavarna som en grupp med lika förutsättningar och livssituationer utan som enskilda individer för att skapa förståelse för deras situation, vilket även ses som grundläggande för interaktionen. Att få vårdnadshavarnas förtroende ses som särskilt viktigt för samarbetet och förtroendet skapas genom dialog, öppenhet och ömsesidighet. Den kommunikativa kompetensen lyfts även som betydelsefull i mötet med vårdnadshavare och innefattar bland annat förmågan att förmedla svår eller känslig information på ett sätt som inte skadar relationerna. Förskollärarna menar att kompetenserna utvecklas genom de praktiska erfarenheterna av samtal med vårdnadshavare (Vuorinen, Sandberg, Sheridan & Williams, 2014).

Vuorinen (2018) har gjort en studie som fokuserar på samarbetet mellan förskola och hem i sin studie som utgår från ett vårdnadshavar-perspektiv. Studien baseras sig i intervjuer med tio vårdnadshavare och syftet är att komma åt deras perspektiv och erfarenheter av samarbetet med förskolan. I studien med vårdnadshavarna framkommer skilda erfarenheter om samarbete mellan förskola och hem. Vårdnadshavarna uppskattar öppenhet, jämlikhet, inkludering, kunskap, kontinuitet och vi-känsla. Relationerna mellan vårdnadshavarna och förskolepersonalen beskrivs som ömsesidig, jämlik och kompletterande. Utifrån studiens resultat framkommer det att vårdnadshavarna anser att det är betydelsefullt att personalen tar hand om deras barn och att de upplever trygghet och säkerhet. Enligt vårdnadshavarna skapas en vi-känsla när de delar oro och glädje för barnen samt viljan att tillgodose barnens bästa tillsammans med förskolans personal. Möjligheten att få ta del av förskolepersonalens tankar beskrivs som betydelsefullt för

vårdnadshavarna och relationerna fördjupas samt utvecklas efter tid. När kommunikationen mellan förskola och hem är ytlig och kortfattad och personalen ofta byts ut växer vårdnadshavares oro. Samarbetet mellan förskola och hem är komplext, vårdnadshavare är inte en homogen grupp utan individer som på olika sätt strävar efter att deras barn ska uppleva trygghet och säkerhet i förskolan (Vuorinen, 2018).

Jonsdottir och Nybergs (2013) studie utgår från åtta intervjuer med förskollärare och förskollärarnas uppfattning om det övergripande syftet med vårdnadshavarsamarbetet lyfts fram. Förskollärarna anser att det övergripande syftet är att skapa de bästa förutsättningarna för barnens utveckling och lärande i samförstånd med vårdnadshavarna. I intervjuerna beskrivs kommunikationen som en betydelsefull faktor för ett professionellt samarbete med vårdnadshavare. Förskollärarna belyser även vikten av att i samarbetet med vårdnadshavarna skapa goda förutsättningar för barns lärande och utveckling samt att tillsammans arbeta för barnens bästa. Det framkommer att samarbetet innefattar att skapa tillitsfulla relationer och förutsättningar för vårdnadshavares insyn och inflytande i verksamheten. Det framkommer även att samarbetet innefattar att bemöta vårdnadshavarna utifrån deras förutsättningar och behov samt skapa villkor för föräldranätverk. Förskollärarna beskriver den dagliga kontakten som en betydelsefull samarbetsform för att skapa goda relationer med vårdnadshavare. De hävdar att de tillsammans med vårdnadshavarna kan skapa en gemensam bild av barnet genom att berätta för varandra hur barnet upplevs och trivs hemma samt i förskolan (Jonsdottir & Nyberg, 2013).

Sandberg och Vuorinen (2007) beskriver att det finns avgörande faktorer för ett fungerande samarbete mellan förskola och hem, vilket framförallt är viljan att få förståelse för varandra. En annan betydelsefull faktor i samarbetet mellan förskola och hem anses vara en ömsesidig referensram som bland annat innebär att dela tankemönster, språk, samsyn på barnet och förskolans verksamhet. Om referensramarna inte är desamma kan samarbetet upplevas krävande men det behöver inte innebära att samarbetet blir ansträngande. Författarna beskriver att hur förskolepersonal och vårdnadshavare samarbetar påverkar den dagliga kontakten i förskolan och de belyser även att förskollärarnas sociala kompetens är betydelsefull. Vikten av en öppen, ärlig och effektiv kommunikation belyses eftersom det anses vara en grundläggande faktor för tillit i relationen mellan förskollärare och vårdnadshavare. Det kan däremot finnas vårdnadshavare som är i svåra livssituationer och då väljer förskolepersonalen ibland att inte ta upp problem som

uppstått angående deras barn, för att inte oroa eller tynga ner vårdnadshavaren. Den dagliga kontakten upplevs betydelsefull eftersom den sker ansikte mot ansikte men är inte helt oproblematiskt. Förskollärare upplever att vårdnadshavare inte slappnar av helt vid lämning och hämtning när de är närvarande. Vårdnadshavarna upplevs inte bekväma med att sätta gränser för barnet när förskollärare är där och därför brukar förskollärarna i sådana situationer inte säga mer än nödvändigt för att låta vårdnadshavaren och barnet ta sin tid (Sandberg och Vuorinen, 2007). Alnervik och Alnervik (2017) beskriver att:

Alla som arbetar i förskolan vet att en god samverkan med barnens vårdnadshavare är viktig för barnets trivsel och trygghet. Upplever vårdnadshavare tillit till förskolepersonal och förskolans verksamhet bildar det en viktig utgångspunkt för att kunna samarbeta kring barnets växande och lärande (s. 82).

Författarna hävdar även att relationen mellan förskollärare och vårdnadshavare är värdefull eftersom barnet kan uppfattas på olika sätt och utifrån olika perspektiv. Alla människor har olika erfarenheter därför är det betydelsefullt att förskolepersonal reflekterar över sitt förhållningsätt och vilka förutsättningar barnen och vårdnadshavarna har. En öppen och ärlig kommunikation är betydelsefull i samarbetet med vårdnadshavarna för att försöka förstå varandras olika perspektiv. En del vårdnadshavare är tillfreds med kort information om hur barnets dag varit medan andra är ute efter mer ingående information om barnets dag. Författarna beskriver även att för att skapa ett förtroendefullt samarbete med familjerna behöver vårdnadshavarna uppleva att personalen visar engagemang för deras barn, att de leker och har vänner på förskolan samt att de utvecklas och lär. Projekt har en central roll i förskolans pedagogiska arbete, därav är det av stor betydelse att vårdnadshavarna får delaktighet i det (Alnervik och Alnervik, 2017).

Utifrån ovanstående forskning har problematik som kan uppstå i samarbete mellan förskolepersonal och vårdnadshavare i den dagliga kontakten beskrivits. Det framkommer att den dagliga kontakten kan upplevas stressig och utrymmet för kommunikation är begränsat (Jonsdottir & Nyberg; 2013; Sandberg & Vuorinen, 2007). Det beskrivs att det är betydelsefullt att skapa en dialog mellan förskola och hem för att skapa ett förtroende (Vuorinen, Sandberg, Sheridan & Williams, 2014; Sandberg & Vuorinen, 2007). Det belyses även att eftersom alla människor har olika livssituationer, förutsättningar, erfarenheter och perspektiv är det betydelsefullt att skapa förståelse för varandra (Vuorinen, Sandberg, Sheridan & Williams, 2014; Sandberg & Vuorinen,

2007; Alnervik & Alnervik, 2017). Utifrån Vuorinen, Sandbergs, Sheridan och Williams (2014) studie framkommer det att förskollärare och vårdnadshavare upplevs ha olika uppfattningar om samarbetet, då förskolepersonalen är mer inriktad på barnens lärande och utveckling och vårdnadshavarna är mer inriktade på barnens trygghet och trivsel. Enligt Vuorinen (2018) är det viktigaste för vårdnadshavarna att deras barn trivs och mår bra i förskolan samt att de tillsammans med förskolepersonalen strävar efter barnens bästa. I Jonsdottir och Nybergs (2013) studie beskrivs det som betydelsefullt att vårdnadshavare får insyn och inflytande i förskolans verksamhet. Alnervik och Alnervik (2017) beskriver liknande att det är betydelsefullt att vårdnadshavare får möjlighet till delaktighet i förskoleverksamhetens projekt. Med utgångspunkt i det som lyfts fram från tidigare forskning finns det ett intresse att bidra med en vidgad förståelse och perspektiv på samarbetet i den dagliga kontakten mellan förskollärare och vårdnadshavare.

2.3 Styrdokument

Skollagen (SFS 2010:800) belyser att samarbetet med hemmen ska främja barns allsidiga och personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta samt ansvarsställande individer och medborgare. Förskolans personal ska fortlöpande föra samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling. Som tidigare nämnts belyser Skolverket (2018) vikten av att förskolan ska samarbeta med hemmen och skapa förtroendefulla relationer för att främja barnens mångsidiga utveckling. Arbetslaget ansvarar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskola och hem samt att föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande (Skolverket, 2018).

2.4 Verksamhetsteori

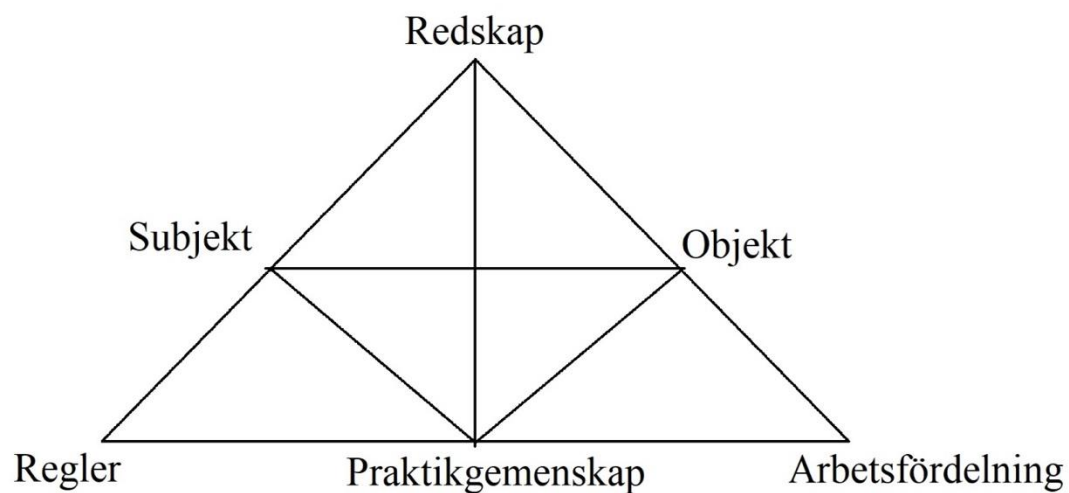
Vår studie har sin teoretiska utgångspunkt i verksamhetsteorin och enligt Knutagård (2003) utvecklades teorin av Vygotskij, Luria och Leontiev. Däremot menar Knutagård att Vygotskij är upphovsmannen till verksamhetsteorin även fast han själv inte använde termen under sin livstid. Knutagård (2003) hävdar att det finns ett ömsesidigt perspektiv på relationen mellan individerna och samhället inom verksamhetsteorin, det beskrivs att samhället påverkar individen men att individen även påverkar samhället. Det ömsesidiga perspektivet mellan människan och samhället kallas för dialektiskt. Verksamhet är ett grundbegrepp i verksamhetsteorin och ett grundbegrepp kan beskrivas som ett begrepp som styr den teoretiska utvecklingen inom området som utforskas. Vidare beskriver författaren hur människors liv består av medverkande i olika verksamheter, varje

verksamhet har aktiviteter eller handlingar som samverkar och leder till ett mål. För att uppnå målet med verksamheten finns en bakomliggande grundtanke som är betydelsefull för människans handlande. Människan betraktas som ett aktivt subjekt där dess känslor, behov med mera uppstår genom de kollektiva och samhällliga verksamheter människan befinner sig i. Inom verksamhetsteorin ses samhället som en kvalitativ helhet som är större än summan av individerna (Knutagård, 2003). Enligt Sannino, Daniels och Gutiérrez (2009) utvecklar och skapar människor verksamheter i interaktion med varandra vilket påverkar människans personlighet och sätt att vara på. Även Lektorsky (2009) beskriver att en människa kan påverka andra människor när de ingår i kollektiva verksamheter.

Engeström (1987) har utformat en modell för hur verksamhetssystem fungerar, vilket exemplifieras nedan i figur 1. Nilsson och Alnervik (2015) beskriver de olika begreppen i Engeströms modell, begreppen som beskrivs är objekt, subjekt, praktikgemenskap, arbetsfördelning, regler samt redskap. Nilsson och Alnervik hävdar att ett grundläggande begrepp inom verksamhetsteorin är objekt och det innefattar problemområdet verksamheten är riktad mot. Objektet ger motiv för verksamheten och omvandlas till resultat av subjekten genom redskap. Objekten i vår studie är pedagogik, omsorg och omvårdnad. Enligt Nilsson och Alnervik kan subjektet vara en enskild aktör eller en grupp av aktörer, i vår studie blir subjekten förskollärare och vårdnadshavare. Vidare beskriver författarna praktikgemenskap och menar att de som ingår i en praktikgemenskap delar samma objekt och motiv, vilket i vår studie blir förskola eller familj. Medierande redskap används för att uppnå objektet verksamheten är riktad mot, redskap för förskollärare kan vara läroplanen, traditionella metoder samt material. Arbetsfördelning kan ses som uppdelningen av arbetsuppgifter samt makt och status. Regler avser normer, regler och konventioner som styr och reglerar verksamheten, vilka kan vara både uttalande och uttalade (Nilsson & Alnervik, 2015).

Verksamhetssystem styrs av människor genom redskap med objekt för verksamheten, arbetsfördelning och regler. Förskolan och familjen är två olika praktikgemenskaper som ingår i olika verksamhetssystem vilka kan samarbeta eller kollidera. Kollisioner kan uppstå när verksamhetssystemen har olika objekt, regler och arbetsfördelning. Gränsobjekt kan skapa en länk mellan olika praktikgemenskaper, ett gränsobjekt kan ge praktikgemenskaperna möjlighet att integrera med varandra (Språkligt, u.å.). Ett gränsobjekt som framkom i vår studie tydliggörs i vårt

resultat under verksamhetsteoretisk analys, 5.3. Verksamhetsteorin är lämplig för vår studie på grund av att den tydligt synliggör olika perspektiv på förskolans verksamhet. Med stöd av teorin och Engeströms trianglar synliggörs samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare samt vilken problematik som kan uppstå.

Figur 1: Modell utifrån Engeströms (1987) verksamhetssystem.

3. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet är att bidra med förståelse om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare i den dagliga kontakten ur ett förskollärarperspektiv.

- Vad uttrycker förskollärare om samarbetet mellan förskolan och vårdnadshavare i den dagliga kontakten?
- Hur kan det förskollärarna uttrycker förstås ur ett verksamhetsteoretiskt perspektiv?

4. METOD

Här redogörs för val av metod och urval av deltagare. Därefter redogörs genomförandet av metoden samt bearbetningen och analysen av empirin, slutligen beskrivs studiens etiska ställningstagande och tillförlitlighet.

4.1 Fokusgruppssamtal

Syftet med fokusgruppssamtal är att bidra med förståelse till studien genom förskollärares diskussioner om ämnet. Enligt Bryman (2018) är fokusgrupper en lämplig metod när man vill ha fram många åsikter i en viss fråga, då det skapar möjligheter för deltagarna att modifiera och utöka sina svar i relation till vad de andra i gruppen uttrycker. Bryman hävdar att en viktig anledning till att använda fokusgrupper är att studera hur mening skapas kollektivt. För att skapa en vidgad förståelse och ett djup i samtalen var det i vår studie lämpligt att utföra fokusgruppssamtal då deltagarna har möjligheten att kommentera, ifrågasätta och utveckla varandras uttalanden om ämnet. Metoden är relevant för den teoretiska utgångspunkten verksamhetsteori eftersom fokusgruppssamtalen bidrar med flera åsikter om samarbetet i den dagliga kontakten och på så sätt vidgas förståelsen om hur verksamhetssystem kan samarbeta eller kollidera. Enligt Dahlin-Ivanoff (2015) grundar sig fokusgruppssamtal på samspel och interaktion mellan deltagare där deltagarna vanligtvis har gemensamma erfarenheter och kunskaper om ämnet. Bryman (2018) beskriver att det inte alltid är önskvärt eller möjligt att transkribera hela fokusgruppssamtalen då vissa delar inte alltid berör ämnet som undersöks. Det är värdefullt att lyssna på det inspelade materialet flera gånger för att inte gå miste om betydelsefull empiri för studien, därefter väljs relevanta delar ut för transkription. Författaren beskriver även metodens begränsningar och beskriver att forskaren har mindre kontroll över skeendet i jämförelse med en individuell intervju. I fokusgruppssamtal finns det en uppenbart svår balans angående hur engagerad samtalsledaren ska vara och i vilken utsträckning deltagarna kan låtas "ta över" skeendet (Bryman, 2018). Under genomförande redogörs hur vi har gått tillväga för att förebygga detta.

4.2 Urval

Deltagarna valdes utifrån bekvämlighets- och kriteriebaserat urval vilket innebar att deltagarna är bekanta för oss sedan tidigare samt att vi valt deltagare utifrån kriteriet förskollärare (Christoffersen & Johannessen, 2015). Valet av utbildade förskollärare grundas i att de kan bidra till studien med

fördjupade reflektioner och eventuellt medvetna strategier om samarbetet med vårdnadshavare i den dagliga kontakten. Två fokusgruppssamtal genomfördes och i den ena gruppen var det tre deltagare, i den andra sex deltagare. Att det var tre deltagare i en grupp och sex i den andra beror på antalet deltagare som var villiga att delta på varje förskola. I vår studie var det lämpligt med minst tre deltagare i varje fokusgrupp för att skapa en diskussion och vi sökte sex deltagare till varje fokusgrupp ifall det skulle bli bortfall.

4.3 Genomförande

Förskollärare kontaktades i god tid med informationsbrev och intresseanmälan för deltagande i studien. Christoffersen och Johannessen (2015) beskriver att rekrytering av deltagare till studien är en systematisk process som vanligtvis utgörs av tre steg. De tre stegen har följts i den här studien genom att vi först kontaktade deltagare samt avtalade tid för fokusgruppssamtalet två veckor innan empirin skulle samlas in. Sedan kontaktades deltagarna en vecka innan fokusgruppssamtalen med information om vart och när samtalet skulle ske. Vi kontaktade även alla deltagare enskilt en dag före fokusgruppssamtalet via mail med en påminnelse om tiden. Dahlin-Ivanoff (2015) hävdar att man alltid ska försöka ha en individuell kontakt med deltagarna innan fokusgruppssamtalet genomförs. Deltagarna i vår studie kontaktades därför personligen vilket även skapade möjligheter för dem att direkt lyfta funderingar om studien och på så sätt kunde även intresset för deltagande öka. Innan empirin samlades in godkände deltagarna sitt deltagande i vår studie och deras samtycke skrevs under via vårt missivbrev, se bilaga 1.

Vi båda deltog i varje fokusgruppssamtal för att få ett vidgat perspektiv på samtalen samt för att tillsammans förebygga att deltagarna skulle ta över skeendet, som Bryman (2018) lyfter som kritik mot metoden. Den ena var samtalsledare och ställde spontant uppkomna följdfrågor medan den andra var observatör och förde anteckningar på kroppsspråk, mimik och gester. Fokusgruppssamtalen genomfördes på två kommunala förskolor med nio deltagare, en fokusgrupp på varje förskola med tre-sex deltagande förskollärare i varje grupp. Samtalen genomfördes i förskolornas lokaler för att förskollärarna skulle känna sig trygga i miljön vilket även skapade förutsättningar för dem att vara trygga i samtalet med oss. Förskollärarna deltog i samtalet tillsammans med sina kollegor, alltså blandades inte förskollärare från olika förskolor. Valet baserades i våra tidigare erfarenheter av att det kan vara lättare att dela sina erfarenheter och åsikter med personer man har en relation till. Bryman (2018) hävdar att fokusgruppssamtal fungerar bäst

om de spelas in och därefter transkriberas. I den här studien innefattade det inspelade materialet ljudinspelning.

Vid genomförandet av fokusgruppsamtalet har stimulusmaterial använts för att starta igång intresseväckande diskussioner samt att hålla fokus på ämnet under samtalsgången, se bilaga 2. Enligt Wibeck (2010) ska ett stimulusmaterial vara väl formulerat och framarbetat för att kunna skapa intressanta och djupa diskussioner. Stimulusmaterial kan omfatta texter, citat, artiklar eller liknande. Vårt framarbetade stimulusmaterialet är uppdelat i två delar, den ena delen är en fallbeskrivning gällande den dagliga kontakten mellan vårdnadshavare och förskolepersonal och den andra delen är ett citat från förskolans läroplan, se bilaga 2. När vi framarbetade vårt stimulusmaterial diskuterade vi vad som skulle kunna väcka en intresseväckande diskussion samt besvara vårt syfte och våra frågeställningar. Utifrån egna erfarenheter har vi upplevt att missförstånd kan ske i den dagliga kontakten mellan förskolepersonal och vårdnadshavare när parterna inte förstår varandra. Vi ville därför lyfta fram hur de olika parterna kan tolka varandra utifrån sina olika perspektiv. Då all förskolepersonal ska arbeta utefter läroplanen ville vi även skapa en diskussion om intentionerna med samarbetet och därför användes ett citat. Wibeck (2010) beskriver att deltagarna hinner bearbeta och ta ställning till diskussionsmaterialet om det skickas i förväg vilket inte främjar en spontan diskussion. Stimulusmaterialet delades därför inte ut till deltagarna innan samtalet. Samtalsledaren läste upp ett av stimulusmaterialen i taget som diskuterades innan samtalet gick vidare till nästa del. Stimulusmaterialet delades ut till deltagarna under samtalet för att de skulle ha möjlighet att ha insyn i vad samtalet riktas mot. Detta skapade även möjligheter för deltagarna att själva läsa texten om de glömde eller ville hänvisa till materialet i deras uttalanden.

4.4 Databearbetning och analys

Ett analysverktyg är nödvändigt för att kunna systematisera den mängd av empiri som samlats in (Christoffersen & Johannessen, 2015). Utifrån den insamlade empirin genomfördes en tematisk analys utifrån verksamhetsteoretiska begrepp. Tematisk analys är en strategi för att framföra samtals centrala teman vilka vanligtvis är kopplade till studiens syfte och frågeställningar. Teman grundas först i koder som därefter utvecklats till ett eller fler delteman (Bryman, 2018). Den insamlade empirin har analyserats utefter huvudteman och verksamhetsteorin har varit en utgångspunkt i analysen och valet av huvudteman. Huvudteman för vår resultatanalys är

verksamhetssystem som samarbetar och *verksamhetssystem som kolliderar* med sex tillhörande delteman. Teman valdes utefter det som diskussionerna genomsyrades av, detta för att besvara våra forskningsfrågor och uppnå syftet. I resultatdelen redogörs den verksamhetsteoretiska modellen utifrån Engeström (1987) i relation till förskollärarnas diskussioner och uttalanden om samarbetet mellan förskola och hem i den dagliga kontakten.

Rennstam och Wästefors (2015) beskriver sortering, reducering och argumentering som verktyg för analysen av den insamlade empirin. I sorteringen kan det vara betydelsefullt att identifiera nya teman för att kunna se något nytt och inte enbart styra svaren åt ett håll samt för att inte gå miste om huvudpoängen av insamlingen. Reduceringen är till för att framställa en tydlig och meningsskapande representation av den insamlade empirin. Det är av stor vikt att analytikern skapar en självständig argumentation med hjälp av sitt material för att bidra till litteraturen inom området (Rennstam & Wästefors, 2015). Sortering, reducering och argumentering användes som ett komplement till den tematiska analysen av fokusgruppsamtalen. När vi analyserade vår insamlade empiri sorterades den utefter sådant som uppkom gemensamt av flera förskollärare samt sådant som var intresseväckande i relation till tidigare forskning. Vi reducerade empirin genom att välja ut delar av materialet som var relevant för syftet och som i största mån representerar den gemensamma bilden av det förskollärarna uttryckte angående samarbetet i den dagliga kontakten. Citaten som lyfts i resultatdelen har valts ut då de exemplifierar den gemensamma bilden av det förskollärarna uttryckte. Argumenteringen av vårt resultat synliggörs i diskussionsdelen.

4.5 Etiska aspekter

Vår studie har etisk utgångspunkt i Vetenskapsrådet (2018) fyra forskningsetiska principer för god forskningssed som är *tillförlitlighet*, *ärlighet*, *respekt* och *ansvarighet*. Tillförlitlighet innefattar att säkerställa forskningens kvalitet vilket ska avspeglas i design, metod, analys och utnyttjandet av resurser. Hur tillförlitligheten säkerställs i vår studien beskrivs under 4.6. I vår studie innefattar ärlighet att vårt arbete har utvecklats, genomförts, granskats samt rapporterats och informerats om på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivt sätt. Respekt innefattar i vår studie att respektera kollegor, forskningsdeltagare och samhälle. Ansvarighet innebar att vi arbetade på ett ansvarsfullt sätt genom hela arbetet, från idé till publicering. Vetenskapsrådet (2002) hävdar att de forskningsetiska principerna syftar till att skapa normer för förhållandet mellan forskaren och studiens deltagare för att en god avvägning mellan forskningskravet och individskydds kravet ska

kunna ske vid konflikt. Vetenskapsrådet konkretiserar individskyddskravet med fyra huvudkrav som vår studie förhåller sig till vilka är *informationskrav*, *samtyckeskrav*, *konfidentialitetskrav* och *nyttjandekrav*. Informationskravet innebar att deltagarna informerades om studiens syfte samt villkoren för deras deltagande och samtyckeskravet innebär att deltagarna själva har rätt att bestämma över sin medverkan. Konfidentialitetskrav innebär att personliga uppgifter om deltagarna ska förvaras på ett sätt som gör att obehöriga inte kan få tillgång till dem. Nyttjandekrav innefattar att den insamlade empirin endast får användas i det forskningssyfte som den var avsedd att användas i vid insamlingen (Vetenskapsrådet, 2002). De forskningsetiska principerna synliggörs i vårt missivbrev som alla deltagare tagit del av samt skrivit under, se bilaga 1. Principerna förklarades även för deltagarna i samband med genomförandet av fokusgruppssamtalen.

4.6 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet innefattar hur noggrant och exakt studiens empiri har valts ut, samlats in och bearbetats (Christoffersen & Johannessen, 2015). För att studien ska omfattas av kvalitet och tillförlitlighet har den grundats i Steinar Kvales (2007) värderingar om den kvalitativa forskningens validitet. Aspekter som påverkar studiens tillförlitlighet är om resultatet kan implementeras i andra sammanhang av andra forskare och hur transkription samt analys utförs. Kvales validitetskrav är relevanta för studien eftersom dialog och kommunikation har en central roll i samarbete men även i metoden fokusgruppsamtal. Utifrån Kvales (2007) idèer om validitet finns det tre olika krav. Kraven är *validitet som hantverksmässig kvalitet*, *kommunikativ validitet* samt *pragmatisk validitet*. Validitet som hantverksmässig kvalitet innefattar att kontrollera, ifrågasätta och teoretisera studien. Det innebär dels att förhålla sig ifrågasättande till arbetet och se på analysen med kritisk blick samt att presentera perspektiv på ämnet som studerats och motverka selektiva perceptioner. Det innebär även att ha en teoretisk uppfattning om ämnet som studeras, inte enbart hur metoden undersöker studiens syfte. Utifrån den kommunikativa validiteten menar Kvale att validitet kan förstås som kommunikation. Validering innebär dels att pröva giltigheten av kunskap i dialog med legitima parter i forskningsprocessen samt att kommunicera med förnuftiga argument. Det innefattar även vilka mål det finns med dialogen och efter vilka kriterier kunskapen bedöms då det finns en risk att dialogen om sanning och validitet blir tomma ord. Pragmatisk validitet innebär att tolkningar av det insamlade materialet inte enbart bör prövas kommunikativt utan även pragmatiskt genom att

observera konsekvenserna av våra tolkningar. Det innefattar även att dokumentera hur undersökningens tolkningar och resultatet är relevanta, vad de är relevanta för, var de är relevanta samt varför.

De tre ovanstående kriterierna genomsyrar vår studie. Vi läst in oss på och lyft fram tidigare forskning inom området för att skapa en teoretisk uppfattning om ämnet som studerats. Som tidigare nämnts hävdar Bryman (2018) att allt insamlat material inte alltid är önskvärt att transkribera då alla delar kanske inte handlar om det studien undersöker. I vår studie har vi därför valt att transkribera delar som handlar om det vi undersöker. Sådant som inte transkriberats är delar som inte berör den dagliga kontakten i förskolan. En helhetsbild av empirin lyfts i resultatet och vi har tillsammans diskuterat vad som är relevant för studiens syfte, vi var noga med att diskutera svaren samt hur våra tolkningar påverkar resultatet. I analysen har vi inte lyft fram vilken förskollärare som uttrycker vad för att undvika subjektiva bedömningar, på så sätt undvek vi att välja ut delar som våra kontaktpersoner uttrycker utifrån att vi är mer bekanta med dem. Genom detta arbetssätt analyserade vi vår empiri med kritisk blick och undvek selektiva perceptioner i möjligaste mån. Syftet med studien är inte att generalisera alla förskolor på en nationell nivå utan att bidra med förståelse för förskollärares uttalanden om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare i den dagliga kontakten. Vi har diskuterat vad vårt resultat bidrar med vilket lyfts i vår diskussionsdel. Där beskrivs var vårt resultat är relevant, vad de är relevant för samt varför det är relevant.

5. RESULTAT

I resultatdelen lyfts tre olika delar vilka är våra huvudteman utifrån analysen, verksamhetssystem som samarbetar och verksamhetssystem som kolliderar, samt en verksamhetsteoretisk analys.

5.1 Verksamhetssystem som samarbetar

Här nedan synliggörs verksamhetssystem som bidrar till ett förtroendefullt samarbete mellan förskola och hem i den dagliga kontakten. Utvalda delteman är *förtroende*, *förståelse* och *vårdnadshavarnas delaktighet*.

Förtroende

I fokusgruppsamtalen belyste förskollärarna vikten av att skapa ett förtroende mellan förskola och hem. De förklarade att om vårdnadshavare har förtroende för förskolepersonalen blir det lättare att ta upp och samtala om allvarigare situationer deras ambition är att ha en nära relation till vårdnadshavarna. De beskrev även att det är betydelsefullt att samtliga vårdnadshavare ska känna sig välkomna och sedda eftersom det är grunden till alla samarbeten mellan förskola och hem. För att ett förtroende ska åstadkommas är det viktigt att alla parter är trygga i samarbetet. Det är viktigt att ett barn får se när förskolepersonalen samtalar med hens vårdnadshavare och får glädjas över det, då det skapar en förutsättning för barnets trygghet uttryckte en förskollärare. Tryggheten belystes som en betydelsefull faktor för att skapa förtroendefulla relationer och att det är viktigt att man som förskollärare försöker skapa ett så gott samarbetet som möjligt och inte hakar upp sig på detaljer. En förskollärare uttryckte att "... just det här att arbeta på ett nära och förtroendefullt sätt, det är ju det, känner föräldrar sig trygga då visar dom förtroende för oss också och kan komma med frågor o även om det är negativt o positivt. O vi kan göra detsamma mot dom om det är något." En annan förskollärare uttryckte "Tryggheten då, att man liksom försöker o hitta bästa sättet för att det ska liksom bli bra som möjligt, istället för att man tycker att nått är krångligt såhär att man istället ser det på det andra sättet att nu ska vi göra såhär för att det ska bli så bra som möjligt." Förskollärarna försöker alltid hitta tid för att samtala med vårdnadshavarna och säger ibland "kan du vänta jag har något att berätta" eller "igår hann vi inte prata men idag kan vi det". I den dagliga kontakten försöker de att inte enbart berätta negativa händelser utan lyfta roliga och positiva händelser som barnen varit med om under dagen. Det framkom även att förskollärarna är noga med att informera sina kollegor innan de går hem för dagen om något hänt med ett specifikt barn, detta för att vårdnadshavarna ska bli informerade om vad som har hänt. De förklarade också att det är

betydelsefullt att upprätthålla en dialog i den dagliga kontakten för att vårdnadshavarna ska våga anförtro sig. En förskollärare beskrev hur betydelsefullt det är att de som förskollärare är bra förebilder och att de tillsammans med vårdnadshavarna samtalar om förskoleverksamheten. Vårdnadshavarna får förtroende för förskolepersonalen genom att de får se att deras barn trivs och att de är ett gott klimat på förskolan.

Flera av förskollärarna uttryckte att det är viktigt att vara lyhörd och lyssnar in det vårdnadshavarna har att berätta samt att försöka anpassa sig efter deras önskemål. Det belystes även hur viktig den dagliga kontakten är under inskolningsperioden för att kunna skapa ett förtroende för varandra. En förskollärare beskriver att ”om man inte har ett bra samarbete med föräldrarna då blir det ju inget bra för barnen heller. Då lär dom... Eller det blir väldigt svårt att bygga nått. Det krävs ju nästan att man har ett bra samarbete för att det ska funka liksom.” Förskollärarna belyste att de är noga med att välkomna varje barn varje dag även om det är flera vårdnadshavare och barn samtidigt vid lämning och hämtning. Alla barn får möjlighet till att vinka tillsammans med en pedagog och därefter välja aktivitet.

Förståelse

I fokusgruppssamtalen framkom det hur förskollärarna på olika sätt söker förståelse för vårdnadshavarna och deras livssituationer. De beskrev att det är viktigt att se alla vårdnadshavare och ta tid för att prata med dem varje dag. En förskollärare uttryckte ”Men just det att man ser, likaväl som vi ska se alla barnen, vi är noga med att se varje barn varje dag, så är det lika viktigt för föräldrarna”. Det framkom att det är betydelsefullt att förskollärarna berättar lite för vårdnadshavarna vad som hänt under dagen och vad barnet har gjort för att på så sätt bekräfta att de har sett barnet. Förskollärarna hävdar att de oftast går och möter vårdnadshavarna när de kommer för att lämna eller hämta sitt barn. Det beskrevs att de olika avdelningarna vanligtvis är ute tillsammans på gården på eftermiddagarna och på så sätt ser de till att skapa möjligheter för att samtala med vårdnadshavare i den dagliga kontakten. En förskollärare uttryckte att vårdnadshavarna tycker att det är roligt att prata och att förskolepersonalen alltid har något att berätta om dagen. Det beskrevs även att en del vårdnadshavare pratar om allt möjligt, en förskollärare menade att ”det är inte bara om förskolan de kan ju prata lite om allt möjligt också”. Det nämndes även att vårdnadshavarna visar saker på sina mobiltelefoner på sådant de gjort i helgen med mera. En förskollärare menar att om vårdnadshavarna kan öppna sitt hjärta lite så kan

förskolepersonalen få en bättre förståelse för familjernas livssituationer. Genom att lyssna på vad barnen berättar kan förskolepersonal samtala med vårdnadshavarna om det och på så sätt få en förståelse. En förskolläraren beskrev att ett barn berättat om en stor fest som hen varit på, förskolläraren berättade sedan detta för vårdnadshavaren och fick då ta del av filmklipp från ett dop familjen haft. På så sätt visade förskolläraren intresse för familjen och fick inblick i deras liv. Detta menar förskolläraren bekräftar att hen lyssnat på barnet samt att vårdnadshavaren gläds då barnet har berättat det för förskolläraren. Det är viktigt att försöka förstå vårdnadshavare och skapa möjligheter för att samarbetet ska fungera bra och hitta lösningar om det inte fungerar bra. Det framkom även att förskollärarna är tydliga med att förklara för vårdnadshavarna att det är viktigt att de berättar för förskolepersonalen om det är något de undrar eller funderar på. Förskollärarna hävdar att det är viktigt att ha en dialog med vårdnadshavarna och inte enbart utgå från det de själva anser, vilket kan vara om barnet ska sova på förskolan eller inte och hur länge barnet ska sova, hur det fungerar med kvällsrutinen och så vidare. Vikten av att ta vårdnadshavarna på allvar även i situationer då de inte delar gemensamma uppfattningar belystes och att förskolepersonalen tillsammans med vårdnadshavarna diskuterar samt hittar lösningar.

Förskollärarna beskrev att deras förståelse för familjernas livssituationer ökar när vårdnadshavarna berättar för dem om något har hänt, så som om barnet har sovit dåligt på natten eller när någon närstående till familjen har gått bort. När förskollärarna får inblick i familjernas livssituation kan de förstå och stötta barnet på ett bättre sätt. Genom att förskollärare berättar små saker som hänt under dagen kan de hjälpa vårdnadshavare att förstå vad deras barnen menar, som om ifall ett barn blivit ledsen på grund av att hen blivit tillsagt. Om personalen beskriver situationen för vårdnadshavaren skapas en förståelse och vårdnadshavaren behöver inte undra vad som hänt om barnet berättar att hen blivit ledsen på förskolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Förskollärare i studien beskrev hur de skapade möjligheter för vårdnadshavares delaktighet i den dagliga kontakten. De bjöd in vårdnadshavarna att delta i deras projekt genom att fråga efter deras erfarenheter. En förskollärare berättade att de hade skickat hem brev med uppdrag till vårdnadshavarna, en annan förskollärare beskrev att de hade lämnat en informationslapp där de beskrev projektet som de skulle starta upp och frågade efter vårdnadshavarnas erfarenheter av det projektet handlade om. Fortsättningsvis uttryckte en förskollärare att ”Annars brukar det vara så

att när vi lämnar ut lappar om planeringsdagar o lite såna där saker så är det lite så att man får tjata. Men dom här du vet dom bara trillade in”. Citatet synliggör att vårdnadshavare visar särskilt intresse när de upplever något som meningsfullt. Vikten av att visa lika stort intresse för de vårdnadshavare som hade skrivit mycket och lite i sina brev belystes. Det framkom att vårdnadshavarna utforskade tillsammans med sina barn hemma och sökte mer kunskap om det pågående projektet i förskolan. Det berättades att förskollärarna, barnen och vårdnadshavarna lär sig nya saker genom projektet och en vårdnadshavare hade uttryckt ”o vet du vad han berättade! O det visste inte jag”. Vårdnadshavarna upptäcker då att de kan lära av och tillsammans med sina barn och på så sätt vara en del av barnens vardag och förskolans pedagogiska verksamhet.

5.2 Verksamhetssystem som kolliderar

Nedan synliggörs när verksamhetssystem kan kollidera i den dagliga kontakten. Utvalda delteman är *Tidsutrymme för samtal*, *skilda uppfattningar om samtalens innehåll* och *samarbete för barnens bästa*.

Tidsutrymme för samtal

Förskollärare i studien uttryckte att de upplever att vårdnadshavare ofta har bråttom på morgonen då de ska iväg till arbete etcetera, däremot uppmuntrar förskollärarna vårdnadshavare att komma in om de exempelvis sitter vid frukostbordet. De uttryckte även att vårdnadshavarna ibland berättar att de har bråttom och att de kan prata mer när de hämtar sitt barn på eftermiddagen däremot hävdar förskollärarna att vårdnadshavarna oftast har tid att samtala en stund. Ibland kan det vara svårt att hinna samtala med vårdnadshavare när flera barn blir lämnade eller hämtade samtidigt, när en förskolepersonal är ensam med flera barn på morgonen eller byter blöjor. En förskollärare beskrev även att vårdnadshavarna brukar prata med varandra vid lämning och hämtning samtidigt som de klär av eller på sina barn i tamburen.

Skilda uppfattningar om samtalens innehåll

Intresset hos vårdnadshavare upplevs olika, en del upplevs passiva och några förskollärare uttryckte att de inte får respons från en del vårdnadshavare när de pratar med dem. Kontakten och samarbetet med samtliga vårdnadshavare beskrivs som viktigt. Somliga vårdnadshavare kan upplevas mer aktiva och intresserade men förskollärarna försöker få kontakt med alla vårdnadshavare. En del vårdnadshavare vill prata länge medan andra går iväg när

förskolepersonalen pratar med dem eller börjar prata med andra vårdnadshavare istället. En förskollärare uttryckte att det ibland känns som de jagar vårdnadshavare med sin information. En annan förskollärare beskrev att det kan vara svårt att veta hur mycket vårdnadshavare vill veta och vad de vill ha för information. Det framkom att förskollärarna stämmer av med vårdnadshavarna vid utvecklingssamtal om de är nöjda med informationen de får eller inte. En av förskollärarna beskrev att det är betydelsefullt att bemöda sig lite extra med de vårdnadshavare som inte visar intresse. Det framkom att det kan bli problematiskt när förskolepersonal och vårdnadshavare har olika synsätt på samarbetet och tolkar varandra olika. Det kan lätt bli missuppfattningar när förskollärare och vårdnadshavare uppfattar varandra på olika sätt (som i fallbeskrivningen, bilaga 2). Enligt förskollärarna upplevs vårdnadshavare mer intresserade av hur rutinsituationerna fungerar medans förskollärarna vill berätta mer om verksamhetens pedagogiska innehåll. I den dagliga kontakten frågar vårdnadshavare om barnens välbefinnande, en förskollärare beskrev ”Vad har dom ätit? Har det varit bra idag? är det ju mycket så... O om dom har sovit? Det är ju ofta dom frågorna dom ställer”. En del förskollärare beskrev att de kompletterar vårdnadshavarnas frågor med att berätta om det pedagogiska arbetet. De anser att det är betydelsefullt att vårdnadshavare berättar för dem om det har hänt något som påverkat barnet negativt, exempelvis om barnet sovit dåligt på natten, om vårdnadshavarna är i en skilsmässa eller om någon har gått bort. För att kunna stötta barnen på bästa sätt är det betydelsefullt att förskolepersonalen får sådan information då det ökar deras förståelse för barnet och dess livssituation. En förskollärare uttrycker att:

Det är viktigt att föräldrarna berättar det på morgonen för vi har ju haft föräldrar som, att det har varit jobbigt för det barnet under en hel dag och sen på när de kommer och hämtar och så kanske man berättar att det varit så här eller så här idag. Aa men det har sovit dåligt eller det har hänt det här och då, alltså man vill gärna veta det från början.

Samarbete för barnens bästa

Det framkom att samarbetet inte alltid är friktionsfritt och vårdnadshavare kan bli upprörda på förskolepersonalen när ett barn exempelvis är i behov av särskilt stöd. Flera förskollärare uttryckte att det i dessa lägen är av stor vikt att förhålla sig professionellt och inte ta det personligt. De beskrev att de är där av en anledning, för barnens bästa. Enligt en förskollärare har vårdnadshavare som tidigare varit arga på dem, sedan förstått att förskolepersonalen ville barnets bästa. En annan förskollärare beskrev att två vårdnadshavare upplevdes skeptiska till förskolan som verksamhet vid

inskolningen då de ansåg att det var stora barngrupper, däremot vände detta sedan när vårdnadshavarna hade fått förtroende för personalen.

Det är stor skillnad på hur barnen är hemma och i förskolan, vårdnadshavare kan bli förvånade över hur deras barn upplevs i förskolans verksamhet beskrev en förskollärare. Detta på grund av att förskolan är en annan kontext med regler och gränser som barnen oftast följer, hemma råder andra regler.

5.3 Verksamhetsteoretisk analys

Här nedan synliggörs en verksamhetsteoretisk analys av när verksamhetssystem samarbetar och kolliderar. Utifrån Engeströms (1987) grundmodell för verksamhetssystem (se figur 1) har vi skapat egna modeller kopplat till vårt resultat, vilka synliggörs sist i den här delen som figur 2, 3 och 4.

Verksamhetssystem som samarbetar

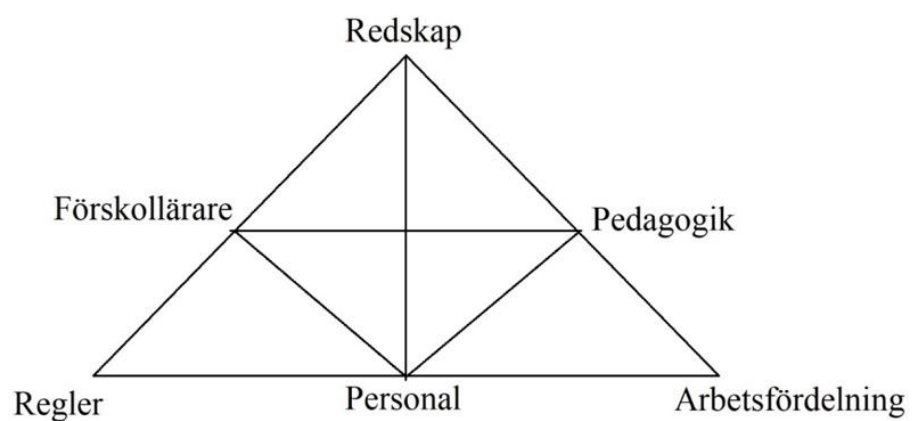
Enligt förskollärarnas uttalanden och diskussioner är förståelse och förtroendefulla relationer betydelsefulla faktorer för ett fungerande samarbete med vårdnadshavare, vilket även bidrar till samarbetande verksamhetssystem. När ett förtroende har skapats blir båda parterna mer mottagliga för både negativ och positiv information vilket även har beskrivits tidigare i resultatdelen. Förskollärarna beskrev att de alltid försöker hitta tid för att samtala med vårdnadshavarna och att det är viktigt att vårdnadshavarna blir sedda. Detta kan tolkas som att förskollärarna arbetar för att skapa samarbetande verksamhetssystem trots att tiden kan upplevas begränsad. Vidare belystes vikten av att visa intresse för familjerna och deras livssituationer då det leder till förståelse för verksamhetssystemens olika objekt, regler och normer. Genom att skapa delaktighet för vårdnadshavare i verksamheten synliggörs deras intresse för förskolans pedagogiska verksamhet och vi-känslan stärks då förskollärare och vårdnadshavare får en större inblick i varandras verksamhetssystem. Båda parter riktas mot förskolans projekt som blir ett gemensamt objekt, vilket leder till att vårdnadshavarna blir deltagare i förskolans praktikgemenskap. Då projektet är aktivt i hemmen blir förskolan en del av hemmets praktikgemenskap vilket leder till att projektet blir ett gränsobjekt som fungerar som en länk mellan förskola och hem.

Verksamhetssystem som kolliderar

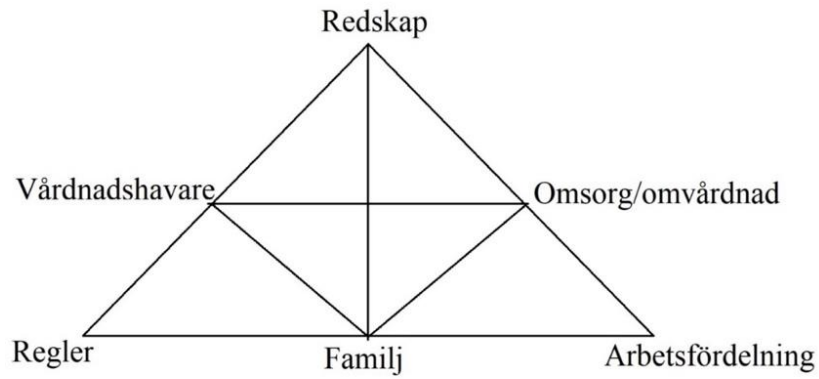
När förskollärare och vårdnadshavare har olika objekt, normer och regler kan deras verksamhetssystem kollidera. Tidigare i resultatet framkom det att förskollärare upplever att vårdnadshavare har bråttom vid lämning och att de ibland behöver prioritera barnen istället för att samtala med vårdnadshavarna. Detta synliggörs att tiden för kommunikation i den dagliga kontakten ibland kan upplevas begränsad och att förskolans och familjers regler och normer kan kollidera angående exempelvis klockslag för lämning och hämtning samt för att vårdnadshavarna ska komma i tid till arbetet. Även förskolepersonalens arbetsfördelning kan påverka möjligheterna till att samtala med vårdnadshavarna. Tidigare i resultatet beskrevs det att en del vårdnadshavare upplevs mer aktiva och intresserade än andra. Hur intresserade vårdnadshavare upplevs kan påverkas av ifall vårdnadshavare känner delaktighet eller om de upplever att förskolepersonalen är upptagen eller stressad och därför inte vill störa (som i fallbeskrivning, bilaga 2). Förskolans uppdrag i styrdokumentet har ändrats under åren där omsorg, lärande och utveckling har fått varierat utrymme (Folke-Fichtelius & Löfdahl Hultman, 2016). År 2010 synliggjordes och förstärktes områdena inom lärande och utveckling i förskolans läroplan (Pramling Samuelsson, 2014). Idag lyfter skollagen och förskolans läroplan vikten av att lärande, utveckling samt omsorg bildar en helhet (SFS 2010:80; Skolverket, 2018). Vårdnadshavares erfarenheter av vad förskoleverksamheten innebär kan ha grund i deras tidigare erfarenheter av förskolan innan den riktades tydligare mot utveckling och lärande. Detta kommer att diskuteras vidare i diskussionsdelen.

Tidigare beskrevs att förskollärare anser att det är viktigt att vårdnadshavare informerar om när barnet exempelvis har sovit dåligt på natten. När informationen inte förmedlas kan det tolkas som att förskollärare och vårdnadshavare har olika syn på vad som är betydelsefullt att berätta, vilket orsakas av kolliderande objekt. Under resultatet lyftes även att förskollärare upplever att vårdnadshavare blir förvånade över hur deras barn upplevs i förskolan vilket synliggör att förskola och hem är olika verksamhetssystem med olika normer och regler som påverkar barnen på olika sätt. Tidigare beskrevs det även att vårdnadshavare har varit upprörda på förskolepersonalen i olika sammanhang. Här kan det råda olika syn på vad förskolans verksamhet innebär och vad som är barnets bästa vilken kan bli till en kollision mellan förskolan och familjernas olika objekt.

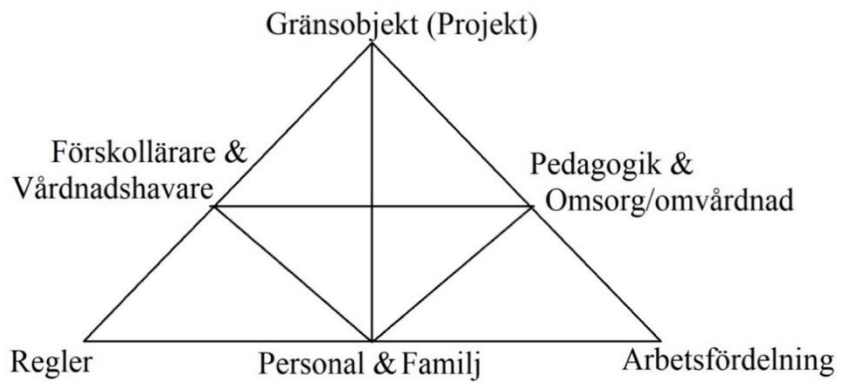
Modeller av verksamhetssystem

Figur 2: Modell av förskolans verksamhetssystem

Figur 3: Modell av familjens verksamhetssystem.

Figur 4: Modell av förskolans och familjens verksamhetssystem.

6. DISKUSSION

I diskussionen lyfts tre olika delar, resultatdiskussionen som innefattar en diskussion av vårt resultat kopplat till det som framkommer i tidigare forskning, metoddiskussionen där vi problematiserar vårt metodval samt vidare forskning som innefattar vad som hade varit relevant att forska vidare om inom området.

6.1 Resultatdiskussion

I vårt resultat beskrevs förtroende och förståelse som betydelsefullt i den dagliga kontakten för att kunna samarbeta samt skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavarna. När ett förtroende är uppbyggt är det lättare att få insyn och förståelse för familjernas hem och livssituationer. Alnervik och Alnervik (2017) beskriver att om vårdnadshavare har tillit och tilltro till förskolan och förskolepersonalen så bidrar det till ett samarbete om barnets lärande. Detta går att koppla till det förskollärarna i vår studie uttryckte om att vårdnadshavare kan komma och berätta för personalen om det är något som de är oroliga över eller vice versa.

I vårt resultat framkom det hur betydelsefullt det är för barnens bästa om vårdnadshavarna berättar hur barnen mår och till exempel hur natten har varit. Detta för att förskolepersonalen ska kunna anpassa verksamheten för barnen samt få en förståelse för dem om de skulle vara ledsna eller nedstämda under dagen. Jonsdottir och Nyberg (2013) samt Alnervik och Alnervik (2017) hävdar att den dagliga kontakten och relationen mellan förskollärare och vårdnadshavare är betydelsefull för att få en gemensam bild av barnet. Alnervik och Alnervik (2017) menar att det är betydelsefullt då barnet kan uppfattas på olika sätt, vilket även kan relateras till det en av förskollärarna uttryckte om att det skiljer sig åt hur barnen upplevs hemma och i förskolan. Det belystes som viktigt att lyssna in varje vårdnadshavare för att kunna anpassa sig efter barnens olika behov. Även Alnervik och Alnervik (2017) belyser vikten av lyssnandet. Förskollärarna i vår studie beskrev även att det är betydelsefullt att ha en dialog med vårdnadshavarna i den dagliga kontakten. Detta kan kopplas till Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) som belyser att förskollärares kommunikativa kompetens är betydelsefull i samarbetet med vårdnadshavare för att ha en öppen dialog. Viljan att skapa förståelse för varandra lyftes av Sandberg och Vuorinen (2007) som en avgörande faktor för ett fungerande samarbete mellan förskola och hem. Alla är olika och har olika erfarenheter därför är det betydelsefullt att förskolepersonal samarbetar för att förstå alla vårdnadshavare. Enligt Vuorinen (2018) är

vårdnadshavarna inte en homogen grupp däremot strävar alla vårdnadshavare efter sitt barns trygghet i förskolan.

För att skapa samarbetande verksamhetssystem arbetar en del förskollärare i vår studie i nära samarbete med hemmen genom att vårdnadshavare får vara en del av verksamhetens projektarbete. Som tidigare nämnts innefattar samarbetet att vårdnadshavare ska få insyn, inflytande och delaktighet i förskoleverksamheten (Jonsdottir & Nyberg, 2013; Alnervik & Alnervik, 2017). Detta kan relateras till det förskollärare i vår studie beskrev om att vårdnadshavarna får vara delaktiga i förskolans projekt. Genom att diskutera tillsammans med förskollärarna om projektarbetet kan vårdnadshavarna förundras och få ny kunskap genom barnen. Detta är ett arbetssätt för att i den dagliga kontakten skapa insyn och delaktighet för vårdnadshavarna i förskolans pedagogiska arbete. Vårdnadshavarnas delaktighet i förskolans projekt bidrar till ett nära och förtroendefullt samarbete då det skapar mening för alla parter. Slutsatsen av detta är att det är av stor vikt att förskollärare bjuder in vårdnadshavarna att vara en del av förskolans praktikgemenskap.

I tidigare forskning av Jonsdottir och Nyberg (2013) samt Sandberg och Vuorinen (2007) framkom det att tiden upplevs som begränsad i den dagliga kontakten. I vårt resultat framkom det att förskollärarna belyser vikten av att alla barn ska känna sig välkomna varje dag och att förskolepersonalen vanligtvis har tid till att samtala med vårdnadshavarna. De försöker alltid finna tid till att samtala med vårdnadshavarna och är flexibla, om vårdnadshavarna inte hinner prata på morgonen så pratar de på eftermiddagen istället. Några av förskollärarna uttryckte att tiden inte är ett problem, däremot kan det finnas dagar och situationer som är mer krävande än andra. Att förskollärarna i vår studie inte upplevde tiden som begränsad förvånade oss då vi själva upplevt att den är det. I vårt resultat framkommer det att kollisioner främst uppstår gällande vad samtalen i den dagliga kontakten ska innehålla för information. Vi tolkar förskollärarnas uttalanden som att de har skilda uppfattningar om informationen i den dagliga kontakten. Några förskollärare beskrev att det är svårt att veta vad vårdnadshavarna vill ha för information och de upplever ibland att de får "jaga" vårdnadshavarna med information. En del förskollärare upplever däremot inte det som ett problem utan att de istället kompletterar vårdnadshavarnas frågor med att berätta om det pedagogiska arbetet. Den kompletterande informationen kan i sin tur leda till att vårdnadshavare blir intresserade av det pedagogiska arbetet och på så sätt kan samarbetet stärkas. I vår studie

framkom det att vårdnadshavarna vanligtvis ställer frågor av karaktären "Har det varit bra idag?" vilket går att relatera till Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) studie där det framkommer att vårdnadshavarna särskilt intresserar sig för barnens trygghet och välbefinnande. Det kan vara så att vårdnadshavare anser att det viktigaste är att barnen är trygga och omhändertagna när de själva är på arbetet och litar på att förskolepersonalen utför sitt pedagogiska uppdrag. Som tidigare nämnts i resultatet har förskolans uppdrag i läroplanen förändrats över tid. Idag lyfts vikten av en helhetssyn på barnet där lärande, utveckling och omsorg bildar en helhet (Skolverket, 2018). Då all personal i förskolan ska arbeta i enlighet med läroplanens intentioner till skillnad mot vårdnadshavare, kan det leda till delade meningar mellan förskolepersonal och vårdnadshavare. Olika syn på vad förskoleverksamheten ska innefatta kan leda till att verksamhetssystemens objekt kolliderar.

Syftet med vår studie var att bidra med förståelse om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare i den dagliga kontakten ur ett förskollärarperspektiv. Syftet har uppnåtts då vi besvarat våra forskningsfrågor om vad förskollärare uttrycker om samarbetet i den dagliga kontakten samt hur det de uttrycker kan förstås ur ett verksamhetsteoretiskt perspektiv. Detta har bidragit till en vidgad förståelse för samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare i den dagliga kontakten. Vår studie kan vara av intresse för alla som arbetar i förskolan då samarbete med vårdnadshavare är betydelsefullt för alla förskolor oavsett geografisk lokalisering.

6.2 Metoddiskussion

Kvalitativ metod var lämplig för vår studie då syftet med studien var att bidra med förståelse om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare i den dagliga kontakten ur ett förskollärarperspektiv. Vid kvalitativa undersökningar har deltagarna möjligheter att ge fylligare och mer detaljrika svar än i kvantitativa, i kvalitativa undersökningar har även forskaren möjlighet att ställa följdfrågor direkt till deltagarna och på så sätt fördjupa samtal (Christoffersen & Johannessen, 2015).

Att använda en annan metod för att samla in empiri diskuterades i början av arbetet. Vi diskuterade om vi skulle observera förskollärare i samarbetet mellan förskola och hem i den dagliga kontakten men vi ansåg att det kunde bli problematiskt eftersom det inte enbart är vårdnadshavare som lämnar och hämtar sina barn i förskolan. Christoffersen och Johannessen

(2015) beskriver att när metoden observation används blir fältanteckningarna betydelsefulla för tolkningar samt analyser. Under en observation görs direkta tolkningar av situationer och på så sätt kan det insamlade materialet färgas och begränsas vid de tolkningar som gjordes i fältanteckningarna. Våra fokusgruppssamtal ljudinspelades vilket gjorde att vi kunde återvända till inspelningarna hur många gånger vi önskade. Det var fördelaktigt att kunna återvända till inspelningarna för att säkerställa att vi inte gjorde ensidiga tolkningar utan lyfte fram en gemensam bild av det förskollärarna uttryckte. I början av arbetet diskuterades även enskilda intervjuer. Cristofferssen och Johannessen (2015) hävdar att enskilda intervjuer används för att få fylliga och detaljrika beskrivningar av en enskild persons uppfattningar och erfarenheter av ett fenomen. I vår studie ville vi skapa diskussioner om ämnet samt skapa möjligheter för deltagarna att ta del av varandras erfarenheter därav var fokusgruppssamtal en lämplig metod. Tidigare under metod delen lyftes att Bryman (2018) anser att fokusgruppssamtal är en lämplig metod för att få fram flera åsikter i en viss fråga och att deltagarna kan utöka sina svar i relation till varandras. I våra fokusgruppssamtal blev det synligt att förskollärarna ibland höll med varandra och ibland inte och på så sätt utvecklade de varandras svar vilket bidrog till ett djup i diskussionerna. Genom att förskollärarna hade möjlighet att direkt kommentera, ifrågasätta och utveckla varandras uttalanden underlättade det även för oss i analysen för att kunna framställa en gemensam bild i vårt resultat. När vi framarbetade vårt stimulusmaterial var vi noga med att inte lägga in värderingar för att undvika att skapa en bild av vad som är rätt eller fel. Vi blev förvånade över att det inte framkom fler exempel på när det sker kollisioner mellan verksamhetssystem. Vi upplevde att vårt stimulusmaterial väckte intressanta diskussioner om ämnet däremot hade det varit fördelaktigt om stimulusmaterialet hade väckt starkare känslor. Detta för att få ta mer del av när kollisioner kan uppstå mellan förskolans och familjens verksamhetssystem.

Antalet deltagare i varje fokusgrupp kan ha påverkat insamlingen av empirin då deltagarna i den större gruppen fick mindre talutrymme per person än deltagarna i den mindre gruppen. I den stora gruppen var det sex deltagare och i den lilla gruppen var det tre. I en större diskussionsgrupp kan en del personer hamna i bakgrunden och andra framträda. Det kan även vara lättare att få ett djup i diskussionen i en mindre grupp om deltagarna känner sig bekvämare i mindre sammanhang och vågar ta mer plats. Därav hade det varit en fördel att ha mindre antal deltagare i den stora gruppen.

I vår studie har vi studerat förskollärares perspektiv på samarbetet i den dagliga kontakten. Det hade även varit intressant att ta del av vårdnadshavares perspektiv då de är en del av samarbetet. Utifrån våra förutsättningar fanns det större möjligheter för oss att få kontakt med förskollärare som ville delta i studien då vi har ett begränsat kontaktnät av relationer med vårdnadshavare. I skollagen (SFS, 2010:800) och förskolans läroplan (Skolverket, 2018) belyses att samarbetet ska ske på ett nära och förtroendefullt sätt, men inte hur det ska göras. Förskolepersonal har ett ansvar att skapa relationer till vårdnadshavarna för att kunna samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt. Då vårdnadshavare inte har skyldighet att ansvara för samarbetet enligt skollagen och läroplanens intentioner var det av intresse att studera förskollärarperspektivet.

6.3 Vidare forskning

Under arbetets gång har olika metoder och urvalsgrupper diskuterats och en urvalsgrupp som hade varit intressant att studera är som tidigare nämnts vårdnadshavare. Även om det inte är vårdnadshavares ansvar att samarbetet sker på ett nära och förtroendefullt sätt är de en viktig del av samarbetet. Utifrån vårt resultat framkommer det att en del förskollärare upplever att förskolepersonal och vårdnadshavare har skilda uppfattningar om vad förskolans verksamhet innebär och vilken information som ska förmedlas. I tidigare forskning har vårdnadshavares perspektiv på samarbetet mellan förskola och hem studerats, forskningen fokuserar däremot inte enbart på den dagliga kontakten utan på det övergripande samarbetet mellan förskola och hem (Vuorinen, 2018). Det hade därav varit av intresse att komplettera den tidigare forskningen genom att ta del av vårdnadshavares perspektiv och erfarenheter om samarbetet i den dagliga kontakten. Att studera vårdnadshavare och ta del av deras erfarenheter hade kunnat bidra med fler perspektiv och en djupare förståelse för samarbetet mellan förskola och hem. Det hade även varit intressant att studera vidare om varför verksamhetssystemen kolliderar genom att ha blandade fokusgrupper med både vårdnadshavare och förskollärare som deltagare. På så sätt hade båda parter haft möjlighet att hålla med varandra, ifrågasätta varandras uttalanden samt fördjupa förståelsen för varandras perspektiv. Vid blandade fokusgrupper med både förskollärare och vårdnadshavare kan dock ett dilemma uppstå, vilket är i vilken mån deltagarna känner sig bekväma med att uttrycka sin åsikt. Huruvida deltagarna känner sig bekväma att uttrycka sin åsikt kan påverkas av ifall deltagarna är från samma förskola eller inte.

7. REFERENSLISTA

- ALLEA – All European Academies. (2018). *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*. Hämtad 12 februari 2019, från https://www.vr.se/download/18.7f26360d16642e3af99e94/1540219023679/SW_ALLEA_Den_europeiska_kodexen_f%C3%B6r_forskningens_integritet_digital_FINAL.pdf
- Alnervik, K., & Alnervik, P. (2017). *Pedagogiskt ledarskap och kollegialt lärande i förskolan*. Stockholm, Sverige: Liber.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (B. Nilsson, Övers.). (3. Uppl.) Stockholm, Sverige: Liber.
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. (S. Andersson, Övers.). Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Dahlin-Ivanoff, S. (2015). Fokusgruppsdiskussioner. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 81-92). Stockholm, Sverige: Liber.
- Engeström, Y. (1987). *Learning by expanding*. Helsinki: Orienta-konsultit.
- Folke-Fichtelius, M., & Löfdahl Hultman, A. (2016). En smygande översättningsprocess – innebär av begreppet omsorg i texter om förskolans uppdrag och kvalitetsarbete. I M. Elmgren, M. Folke-Fichtelius, S. Hallsén, H. Román & W. Wermke (Red.), *Att ta utbildningens komplexitet på allvar en vänskrift till Eva Forsberg* (s. 285-298). Uppsala, Sverige: Uppsala universitet. Hämtad från <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:922014/FULLTEXT01.pdf>
- Jonsdottir, F., & Nyberg, E. (2013). Erkännande, empowerment och demokratiska samtal. I A. Harju & I. Tallberg Broman (Red.), *Föräldrar, förskola och skola om mångfald, makt och möjligheter* (s. 59-77). Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Knutagård, H. (2003): *Introduktion till verksamhetsteori*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (2007). *Doing interviews*. Tillgänglig via <https://dx-doi-org.proxy.library.ju.se/10.4135/9781849208963>
- Lektorsky, V. A. (2009). Mediation as a means of collective activity. I A. Sannino, H. Daniels, & K.D Gutiérrez (Red.), *Learning and expanding with activity theory* (s. 75-87). New York: Cambridge University Press.
- Nilsson, M., & Alnervik, K. (2015). Verksamhetsteori som redskap i förskolans systematiska kvalitetsarbete. I G. Åsen (Red.), *Utvärdering & pedagogisk bedömning i förskolan* (s. 126-141). Stockholm, Sverige: Liber.
- Pramling Samuelsson, I. (2014). Barndom och pedagogik – omsorg, uppfostran och lärande i förskolan. I U. P. Lundgren., R. Säljö., & C. Liberg (Red.), *Lärande skola bildning* (s. 211-334). Stockholm, Sverige: Natur & kultur.

- Regeringskansliet. (2015). *Föräldrar och barn*. Hämtad 11 April 2019 från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/familjeratt/foraldrar-och-barn/>
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2007). *Hem och förskola samverkan i förändring*. Stockholm, Sverige, Liber.
- Sannino, A., Daniels, H., & Gutiérrez, K. D. (2009). Activity theory between historical engagement and future making practice. I A. Sannino, H. Daniels, & K.D Gutiérrez (Red.), *Learning and expanding with activity theory* (s. 1-15). New York: Cambridge University Press.
- SFS (2010:800). *Skollagen*. Hämtad från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan, lpfö98 (Rev. 18)*. Stockholm, Sverige: Skolverket.
- Språkligt. (u.å.). *Gränsobjekt*. Hämtad 17 maj 2019, från <https://www.sprakligt.se/gransobjekt/>
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Sverige, Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Vuorinen, T., Sandberg, A., Sheridan, S., & Williams, P. (2014). *Preschool teachers' views on competence in the context of home and preschool collaboration*. *Early Child Development and Care*. Vol. 184- Issue 1. S.149-159. <https://doi.org/10.1080/03004430.2013.773992>
- Vuorinen, T (2018). *Remote parenting': parents' perspectives on, and experiences of, home and preschool collaboration*. *European Early Childhood Education Research Journal*. Vol.26 - Issue 2. S. 201–211. <https://www.tandfonline.com/doi/figure/10.1080/1350293X.2018.1442005?scroll=top&needAccess=true>.
- Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. (2.uppl.). Lund, Sverige: Studentlitteratur.

8. BILAGOR

Bilaga 1: Missivbrev

Förskollärarytbildningen – Examensarbete LEFP17 - V19

Ida och Mediha ska genomföra en studie i kursen Examensarbete inom ramen för förskollärarytprogrammet vid Jönköping University. Övergripande fokus i studien är att undersöka pedagogiska och didaktiska frågor rörande förskolans policy och praktik. Mer specifikt handlar denna studie om att utveckla kunskap om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare.

Ida och Mediha genomför denna studie i syfte att (a) bidra till kunskap om förskolan och dess verksamhet; (b) få erfarenhet av att genomföra empirisk forskning inom utbildning och undervisning; och (c) fullgöra kraven för att bli examinerad från förskollärarytprogrammet på Högskolan för Lärande och Kommunikation vid Jönköping University.

Om du accepterar att ditt deltagande i denna studie kommer du att bli involverad i följande forskningsaktivitet i förskolans lokaler:

____ Deltar i fokusgruppsamtal tillsammans med *två-fem* andra förskollärare från din förskola och studentforskarna.

All information som genereras kommer att avidentifieras vilket garanterar att du inte kan bli identifierat. Dessutom kommer all information som genereras förvaras på ett säkert sätt som förhindrar att det försvinner t.ex genom stöld.

Du har din fulla rätt att avbryta ditt deltagande och därmed ta tillbaka samtycke när som helst och av vilken orsak som helst.

Om du har frågor gällande den här undersökningen och/eller ditt deltagande, vänligen kontakta kursansvarig, Ann Ludvigsson (ann.ludvigsson@ju.se) eller examinator, Carin Falkner (carin.falkner@ju.se). Eller kontakta studenterna som ska utföra studien: Ida Englund (enid1616@student.ju.se) eller Mediha Gabela (game16mg@student.ju.se).

Om du accepterar att ditt deltagande, vänligen skriv under nedan:

Deltagarens kontaktinformation, telefon och/eller email: _____

Datum: _____

Deltagarens namnförtydligande: _____

Deltagarens signatur: _____

Studenternas namnförtydligande: _____

Studenternas signatur: _____

Bilaga 2: Stimulusmaterial

1. Fallbeskrivning:

Erik som är vårdnadshavare till Agnes upplever att den dagliga kontakten med personalen sällan hinns med. Han hämtar Agnes på förskolan varje dag klockan 16, en tid som flera andra vårdnadshavare hämtar sina barn. Erik har varit intresserad av att höra vad de har gjort på förskolan men han har upplevt att personalen varit stressade och inte haft tid att prata. Han har därför inte velat vara till besvär och störa.

Personalen upplever Erik som passiv vid hämtningen då han inte visar intresse för att prata och inte ställer några frågor. Personalen upplever att han vanligtvis har bråttom hem.

- Hur ser ni på situationen ?

2. Läroplanscitat:

“För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.” (Skolverket, 2018, s. 17).

- Vilka tankar väcks hos er när ni hör det här?